

**ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 119 на МС от 20.05.2014 г. за приемане на национални правила за допустимост на разходите по оперативните програми, съфинансирани от Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд на Европейския съюз и от Европейския фонд за морско дело и рибарство, за финансовата рамка 2014 – 2020 г.**

Обн., ДВ, бр. 44 от 27.05.2014 г., в сила от 27.05.2014 г., доп., бр. 52 от 24.06.2014 г., в сила от 24.06.2014 г., изм., бр. 76 от 12.09.2014 г., в сила от 12.09.2014 г., изм. и доп., бр. 101 от 9.12.2014 г., в сила от 9.12.2014 г.

МИНИСТЕРСКИЯТ СЪВЕТ

ПОСТАНОВИ:

**Глава първа**  
**ОБЩИ ПРАВИЛА ЗА ДОПУСТИМОСТ**

**Чл. 1.** Приема национални правила за допустимост на разходите по оперативните програми, съфинансирани от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Европейския социален фонд (ЕСФ), Кохезионния фонд (КФ) и от Европейския фонд за морско дело и рибарство (ЕФМДР) на Европейския съюз, за програмен период 2014 – 2020 г., както следва:

1. Оперативна програма "Иновации и конкурентоспособност";
2. Оперативна програма "Региони в растеж";
3. Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси";
4. Оперативна програма "Добро управление";
5. Оперативна програма "Наука и образование за интелигентен растеж";
6. Оперативна програма "Транспорт и транспортна инфраструктура";
7. Оперативна програма "Околна среда";

## 8. Програма за морско дело и рибарство 2014 – 2020.

**Чл. 2.** Разходите, извършени по програмите по чл. 1, са допустими, когато отговарят едновременно на следните изисквания:

1. да са за дейности, определени и извършени под отговорността на съответния управляващ орган и съгласно критериите за избор на операции, одобрени от съответния комитет за наблюдение;
2. да са извършени от допустими по съответния приоритет на програмите по чл. 1 бенефициенти или от техните партньори в случаите, когато са допустими съгласно критериите за избор на операции, одобрени от Комитета за наблюдение на програмите по чл. 1;
3. категориите разходи да са включени в договора или в заповедта за предоставяне на финансова подкрепа;
4. изборът на изпълнител за реализираните дейности (услуги и/или доставки, и/или строителство) в случаите по чл. 7, ал. 1, т. 1 да е извършен в съответствие с действащото национално и с европейското законодателство;
5. за тях да е налична адекватна одитна следа, включително да са спазени разпоредбите за наличност на документите по чл. 140 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета (ОВ, L 347 от 20.12.2013 г.), наричан по-нататък "Регламент (ЕС) № 1303/2013";
6. да са отразени в счетоводната документация на бенефициента чрез отделни счетоводни аналитични сметки или в отделна счетоводна система;
7. да са извършени за съфинансирани продукти и услуги, които са реално доставени, съобразно предварително заложените в договора или в заповедта за предоставяне на финансова подкрепа изисквания;
8. в случаите, когато обект на финансиране са мерки и операции, попадащи в обхвата на правилата по държавните помощи, допустимостта на разходите е съобразена и с приложимите към помощта правила;
9. да са извършени в съответствие с принципа на доброто финансово управление в съответствие с чл. 30 на Регламент (ЕС, ЕВРАТОМ) № 966/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. относно финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, и за отмяна на Регламент (ЕО, ЕВРАТОМ) № 1605/2002 на Съвета (ОВ, L 298 от 26.10.2012 г.).

**Чл. 3.** В насоките за кандидатстване по конкретните процедури при спазване на постановлението и на разпоредбите на приложимото европейско законодателство се определят:

1. допустимите за операцията видове и максимални размери разходи;

2. методът, приложим за определянето на разходите за операцията, и условията за изплащане на безвъзмездната финансова помощ и възстановимата помощ, когато се прилагат формите по чл. 7, ал. 1, т. 2 – 4;

3. при операции, които генерират приходи – методът, по който нетните приходи се приспадат от разходите за операцията;

4. специфични условия, на които да отговорят разходите, за да се третират като допустими, в т.ч. условията операцията да се счита осъществена извън програмния район.

**Чл. 4.** (1) Разходите са допустими за финансиране, ако са направени от бенефициент и са платени между 1 януари 2014 г. и 31 декември 2023 г.

(2) Разходи, станали допустими в резултат на изменение в програма, са допустими от датата на подаване на искането за изменение до Комисията или от датата на влизане в сила на решението за изменение на програмата, в случаите по чл. 96, параграф 11 от Регламент (ЕС) № 1303/2013.

(3) Разходите по линия на Инициативата за младежка заетост са допустими от 1 септември 2013 г.

(4) В случаите по чл. 7, ал. 1, т. 2 и 3 действията, представляващи основание за възстановяването на разходите, трябва да са извършени между 1 януари 2014 г. и 31 декември 2023 г., а за Инициативата за младежка заетост – от 1 септември 2013 г.

(5) Не са допустими за финансиране операции, които са били физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на заявление за финансиране по програмата от страна на бенефициента до управляващия орган, независимо дали всички свързани плащания са извършени от бенефициента, или не.

**Чл. 5.** (1) Допустими са разходите по операции, осъществени в програмния район на програмите по чл. 1.

(2) При одобрение от управляващия орган са допустими разходи и по операции, съфинансирани от ЕФРР и КФ, които се осъществяват извън програмния район, но в границите на Европейския съюз, при условие че е изпълнено всяко от следните условия:

1. операцията е в полза на програмния район;

2. общата сума, разпределена по програмата за операции извън програмния район, не надвишава 15 на сто от подкрепата от ЕФРР или КФ на ниво приоритет;

3. комитетът за наблюдение на съответната програма е одобрил съответната операция или съответните видове операции;

4. задълженията на органите по програмата във връзка с управлението, контрола и одита по отношение на операцията се изпълняват от органите, които отговарят за програмата, по която операцията получава финансова подкрепа, или те сключват споразумения с органите в района, в който се изпълнява операцията.

(3) Допустими по ЕСФ са и разходи за операции, които се осъществяват извън програмния район, но в границите на Европейския съюз, при условие че е изпълнено всяко от следните условия:

1. операцията е в полза на програмния район;

2. задълженията на органите по оперативната програма във връзка с управлението, контрола и одита на операцията се изпълняват от органите, отговорни за оперативната програма, по линия на която се подкрепя съответната операция, или те се споразумяват с органите на държавата членка, в която се изпълнява операцията, при положение че в тази държава членка са изпълнени задълженията във връзка с управлението, контрола и одита на операцията.

(4) В размер до 3 на сто от бюджета на оперативна програма по ЕСФ или на частта на ЕСФ от многофондова оперативна програма разходите, направени извън границите на Европейския съюз, са допустими за участие от страна на ЕСФ, при условие че те се отнасят до тематичните цели "Насърчаване на устойчивата и качествена заетост и подкрепа за мобилността на работната сила" и "Инвестиции в образованието, обучението, включително професионално обучение за придобиване на умения, и ученето през целия живот" и при условие че комитетът за наблюдение на съответната програма е дал съгласието си за съответната операция или за съответните видове операции.

(5) Могат да се правят и разходи извън границите на Европейския съюз за операции, свързани с дейности за оказване на техническа помощ или популяризиране, съфинансирани от ЕФРР и КФ, ако са изпълнени условията, определени в ал. 2, т. 1 и 4.

**Чл. 6.** (1) Финансовата подкрепа се осигурява под формата на безвъзмездна финансова помощ, награди, възстановима помощ и финансови инструменти или комбинация от тях.

(2) При комбиниране на формите на подкрепа по ал. 1 за една операция разходите се считат за допустими, ако са извършени в съответствие с правилата, приложими за съответната форма на подкрепа.

(3) Когато финансовата подкрепа се предоставя чрез финансови инструменти и е комбинирана в една операция с други форми на подкрепа, пряко свързани с финансови инструменти, насочени към същите крайни получатели, включително техническа подкрепа, лихвени субсидии или субсидии за гаранционни такси, към всички форми на подкрепа в рамките на операцията се прилагат разпоредбите, приложими към финансовите инструменти.

**Чл. 7.** (1) Безвъзмездната финансова помощ и възстановимата помощ може да бъдат отпускани под формата на:

1. възстановяване на действително направени и платени допустими разходи заедно с принос в натура и разходи за амортизация, когато е приложимо;

2. стандартна таблица на разходите за единица продукт;

3. еднократни суми, които не надхвърлят левовата равностойност на 100 000 евро публичен принос;

4. финансиране с единна ставка, определена чрез прилагане на процент към една или няколко определени категории разходи.

(2) Когато дадена операция или проект – част от операция, се осъществява само чрез възлагане на договори за строителство, доставки или услуги, се прилага единствено ал. 1, т. 1.

(3) Когато възлагането на договори в рамките на дадена операция или проект – част от операция, е ограничено само до определени категории разходи, могат да бъдат прилагани всички възможности, посочени в ал. 1.

(4) Размерите на сумите, посочени в ал. 1, т. 2 – 4, се определят по един от следните начини:

1. използване на коректен, справедлив и проверим метод на изчисление, основаващ се на:

а) статистически данни или друга обективна информация;

б) проверени данни за минали периоди за отделните бенефициенти, или

в) прилагането на обичайните практики за осчетоводяване на разходите на отделните бенефициенти;

2. в съответствие с правилата за прилагането на съответни таблици за разходите за единица продукт, еднократни суми и единни ставки, прилагани в други политики на Европейския съюз за подобен тип операция и бенефициент;

3. в съответствие с правилата за прилагането на съответни таблици за разходите за единица продукт, еднократни суми и единни ставки, прилагани в рамките на схеми за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, финансирани изцяло от държавата членка за подобен тип операция и бенефициент;

4. прилагане на ставки, установени с Регламент (ЕС) № 1303/2013 или с правилата за отделните фондове;

5. прилагане на специфични методи за определяне на сумите, установени в съответствие с правилата за отделните фондове;

6. изчисляване на приложимата часова ставка при определяне на разходите за персонал, свързани с изпълнението на дадена операция, като годишните брутни разходи за трудови възнаграждения в счетоводните отчети за последната година се разделят на 1720 часа.

(5) Формите по ал. 1 могат да се комбинират само когато всяка една от тях обхваща различна категория разходи или когато те се използват за различни проекти, които са част от една операция, или за последващи фази на операция.

(6) При операции в изпълнение се допуска промяна в прилаганите форми по ал. 1, т. 2 – 4. Промяната може да бъде приложена само спрямо разходи, които още не са реално извършени и платени. В тези случаи прилагането на съответната форма обхваща всички одобрени в съответната процедура операции.

**Чл. 8.** (1) При операции, съфинансирани от ЕСФ, в допълнение към възможностите, посочени в чл. 7, Комисията може да възстанови платените от управляващите органи разходи въз основа на стандартни размери на единичните разходи и еднократните суми, одобрени от Комисията.

(2) При операции, съфинансирани от ЕСФ, може да бъде използвана единна ставка в размер 40 на сто от допустимите преки разходи за персонал за покриване на останалите допустими разходи за дадена операция, без да се изисква да се правят изчисления за определянето на приложимата ставка.

(3) При операции, съфинансирани от ЕСФ, когато финансовата подкрепа за отпускане на безвъзмездна финансова помощ и на възстановима помощ не превишава левовата равностойност на 100 000 евро, сумите, посочени в чл. 7, ал. 1, т. 2 – 4, могат да се определят за всеки отделен случай и въз основа на проекта на бюджет, съгласуван предварително от управляващия орган.

(4) Безвъзмездната финансова помощ и възстановимата помощ при операции, съфинансирани от ЕСФ, при които финансовата подкрепа не надвишава левовата равностойност на 50 000 евро, се предоставят под формата на стандартни таблици за разходите за единица продукт или еднократни суми, или единни ставки, с изключение на операциите, които се ползват от подкрепа в рамките на схема за държавна помощ. Когато се използва финансиране с единни ставки, разделените по категории разходи, използвани за изчисляване на ставката, могат да бъдат възстановени в съответствие с чл. 7, ал. 1, т. 1.

**Чл. 9.** (1) При възстановяване на действително направени и платени допустими разходи максималните размери за всеки отделен вид разход се определят спрямо общите допустими разходи по операцията. В отделни случаи, когато даден разход е пряко обвързан с друг вид разход, като основа може да се използват общите допустими разходи за съответния вид, с който е обвързан.

(2) При възстановяване на действително направени и платени допустими разходи се определят следните максимални размери за определени категории разходи:

1. разходи за организация и управление – до 10 на сто от общите допустими разходи по операцията;

2. разходи за публичност и визуализация – до 2 на сто от общите допустими разходи за операции, при които размерът на финансовата подкрепа не превишава левовата равностойност на 100 000 евро, и до 1 на сто от общите допустими разходи на всички останали операции;

3. непредвидени разходи за строително-монтажни работи – до 10 на сто от общите допустими разходи за строително-монтажни работи по операцията;

4. разходи за командировъчни пари – съгласно Наредбата за командировките в страната и Наредбата за служебните командировки и специализации в чужбина или съответните нормативни актове на друга държава – членка на ЕС, в случаите, когато не е приложимо българското законодателство.

**Чл. 10.** Когато изпълнението на операция поражда непреки разходи, те могат да бъдат изчислени като единна ставка по един от следните начини:

1. единна ставка в размер до 25 на сто от допустимите преки разходи, при условие че ставката се изчислява въз основа на коректен, справедлив и проверим метод на изчисление или въз основа на метод, прилаган в рамките на национални схеми за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за подобен тип операция и бенефициент;

2. единна ставка в размер до 15 на сто от допустимите преки разходи за персонал, без да се изисква да се извършват изчисления за определянето на приложимата ставка;

3. единна ставка, прилагана към допустимите преки разходи въз основа на съществуващите методи и съответстващите ставки, приложими в политиките на Европейския съюз за подобен тип операция и бенефициент.

**Чл. 11.** (1) Разходите за възнаграждения на служителите за изпълнение на дейности във връзка с подготовката, управлението, координацията, мониторинга, оценката, информацията и контрола на оперативните програми се считат за допустими за финансиране по линия на техническа помощ за служителите от управляващите органи, междинните звена, сертифициращия орган, одитния орган, централното координационно звено и от централното звено за координация в борбата с правонарушенията, засягащи финансовите интереси на Европейските общности (АФКОС),

при условие че дейностите са определени в длъжностните характеристики и/или в договорите за назначаване на служителите.

(2) В случаите, когато служители от звената по ал. 1 съгласно длъжностната си характеристика изпълняват и други дейности извън подготовката, управлението, координацията, мониторинга, оценката, информацията и контрола на оперативните програми, разходите за възнаграждения се считат за допустими за финансиране по линия на техническа помощ в размер на процентно съотношение на годишна база между изпълнените задължения по оперативните програми, заложи в длъжностна характеристика, и общо изпълнените задължения по длъжностна характеристика.

**Чл. 12.** (1) Разходите за възнаграждения на служителите от централната и териториалната администрация на изпълнителната власт във връзка с управление и изпълнение на операции по оперативните програми са допустими, при условие че:

1. в длъжностната характеристика на служителя по служебно или трудово правоотношение е включено изпълнението на дейности по управление и изпълнение на операции, или

2. е налице сключен договор за услуга със служителя за изпълнение на дейности по управление и изпълнение на операции извън установените му по служебно или трудово правоотношение работно време и задължения.

(2) Размерът на часовата ставка на възнаграждение на служителя за изпълнението на дейности по управление и изпълнение на операции не превишава размера на възнаграждение на часова база, което лицето получава за изпълнение на дейности по основното си служебно или трудово правоотношение.

(3) Разходите за възнаграждения на съдиите, прокурорите, следователите и съдебните служители във връзка с управление и изпълнение на операции по оперативните програми са допустими, при условие че е сключен договор за услуга за изпълнение на съответните дейности. Размерът на часовата ставка на възнаграждението за изпълнението на дейности по управление и изпълнение на операции се определя като сума от размера на brutното възнаграждение на часова база, което лицето получава. Разходите за възнаграждения на преподаватели в Националния институт по правосъдие се считат за допустими до размера, определен в специален акт. Определените по този начин възнаграждения трябва да са в съответствие с принципа на доброто финансово управление.

(4) Лицата по ал. 1, т. 2 и ал. 3 не може да отчитат повече от 80 часа месечно във връзка с управлението и изпълнението на всички проекти, в които участват.

(5) Не се изплаща възнаграждение за управление и изпълнение на проекти на служителите от управляващите органи, междинните звена, сертифициращия орган, одитния орган, централното координационно звено и от централното звено за координация в борбата с правонарушенията, засягащи финансовите интереси на Европейските общности (АФКОС),

когато посочените органи и звена са бенефициенти по оперативните програми.

**Чл. 13.** При предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и възстановима помощ приносът в натура под формата на предоставяне на строителни работи, стоки, услуги, земя или друг недвижим имот, за които няма плащане в брой, подкрепено с фактури или счетоводни документи с еквивалентна доказателствена стойност, може да бъде допустим, при условие че е изпълнено всяко от следните условия:

1. приносът в натура се отнася за дейности и разходи, допустими за съответната операция, и това е посочено в насоките за кандидатстване;

2. публичната подкрепа, изплатена на операцията, която включва принос в натура, не надвишава общата стойност на допустимите разходи с изключение на приноса в натура към момента на приключване на операцията;



3. стойността, приписана на приноса в натура, не надхвърля обичайната пазарна стойност;
4. стойността и предоставянето на приноса в натура може да бъдат независимо оценени и проверени;
5. стойността на земята или на друг недвижим имот се удостоверява от сертифициран оценител или от съответно упълномощен служебен орган и не надвишава границата, определена в чл. 20, ал. 3;
6. в случай на принос в натура под формата на безплатен труд стойността на този труд се определя, като се вземе предвид провереното отработено време и ставката за заплащане на еквивалентен труд.

**Чл. 14.** При предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и на възстановима помощ амортизационните разходи може да бъдат считани за допустими, когато са изпълнени следните условия:

1. разходът се отнася за дейности и разходи, допустими за съответната операция, и това е посочено в насоките за кандидатстване;
2. разходите са изчислени в съответствие със Закона за корпоративното подоходно облагане;
3. размерът на разходите е надлежно удостоверен с придружаваща документация, имаща равностойна доказателствена стойност на фактури за допустими разходи – в случаите, в които разходите се възстановяват по начина, посочен в чл. 7, ал. 1, т. 1;
4. разходите се отнасят изключително за периода на финансова подкрепа на операцията;
5. активите не са закупени дори частично с безвъзмездна финансова помощ или възстановима помощ.

**Чл. 15.** (1) При приключването на дадена програма допустимите разходи на финансовия инструмент са общата реално изплатена сума на приноса от програмата или в случаите на гаранции – сумата, за която са поети задължения от финансовия инструмент в периода на допустимост, при спазване изискванията на чл. 42 от Регламент (ЕС) № 1303/2013.

(2) Недопустими са следните разходи по отношение на финансовите инструменти:

1. приносът в натура, с изключение на приноса под формата на земя или друг недвижим имот във връзка с инвестициите с цел подкрепа на развитието на селските райони, градското развитие или възстановяването на градската среда, когато земята или недвижимият имот представляват част от инвестицията; приносът под формата на земя или на друг недвижим имот е допустим, при условие че са изпълнени условията по чл. 13 и 20;

2. инвестиции, които са физически завършени или изцяло осъществени към датата на решението за инвестиция;

3. такси за обслужване или част от тях, начислени на краен получател.

(3) Данък върху добавената стойност не представлява допустим разход за дадена операция, освен в случаите на данък върху добавената стойност, който не е възстановим съгласно националното законодателство. Начинът на отчитане на данък върху добавената стойност на равнището на инвестициите, направени от крайните получатели, не се взема предвид при определяне допустимостта на разходите във връзка с финансовия инструмент. Когато финансовите инструменти се съчетават с безвъзмездна финансова помощ, по отношение на безвъзмездната финансова помощ се прилагат разпоредбите на чл. 27, ал. 1, т. 4.

(4) Подкрепените от финансов инструмент от оперативните програми крайни получатели също така може да получават помощ от друг приоритет или програма на европейските структурни и инвестиционни фондове или от друг инструмент, подкрепен от бюджета на Европейския съюз, в съответствие с приложимите правила на Европейския съюз за държавната помощ. В такъв случай се поддържа отделна счетоводна отчетност за всеки източник на помощ.

(5) Комбинацията от финансова подкрепа, предоставяна чрез безвъзмездна финансова помощ и финансови инструменти при спазване на приложимите правила на Европейския съюз за държавната помощ, може да обхваща същата разходна позиция, при условие че сумата от всички форми на комбинирана подкрепа не надхвърля общия размер на съответната разходна позиция. Безвъзмездните средства не се използват за възстановяване на финансова подкрепа, получена от финансови инструменти. Финансовите инструменти не се използват за предварително финансиране на безвъзмездна финансова помощ.

**Чл. 16.** (1) Чрез ЕФРР, ЕСФ и КФ е допустимо съфинансирането на операции, които генерират нетни приходи.

(2) Операциите, които генерират нетни приходи, се делят на:

1. операции, които генерират нетни приходи след тяхното завършване;

2. операции, които генерират нетни приходи по време на тяхното изпълнение.

(3) С нетните приходи се намалява сумата на финансиране от съответната оперативна програма, като същите се приспадат от размера на допустимите разходи по операцията. Когато не всички инвестиционни разходи са допустими за финансиране по оперативната програма, нетните приходи се разпределят пропорционално между допустимите и недопустимите части от инвестиционните разходи.

**Чл. 17.** (1) В случаите по чл. 16, ал. 2, т. 1 допустимите разходи за операцията се намаляват предварително при отчитане потенциала на операцията да генерира нетни приходи през определен референтен период, който обхваща както периода на изпълнение на операцията, така и периода след приключване на нейното изпълнение.

(2) Потенциалните нетни приходи от операцията се определят предварително по един от следните методи, избран от управляващия орган за дадения сектор, подсектор или тип операция:

1. прилагане на фиксиран процент за нетните приходи за сектора или подсектора, приложим за операцията, както е определено в приложение V или в някой от делегираните актове по чл. 61, ал. 2 – 4 на Регламент (ЕС) 1303/2013; при прилагането на този метод се смята, че всички нетни приходи, генерирани при изпълнението и след приключването на операцията, са взети предвид чрез прилагането на фиксирания процент и следователно те не се приспадат от допустимите разходи за операцията впоследствие;

2. изчисляване на дисконтираните нетни приходи от операцията при отчитане на подходящия референтен период за сектора или подсектора, приложим за операцията, обичайно очакваната рентабилност за съответната категория инвестиция, прилагането на принципа "замърсителят плаща" и ако е необходимо, съображенията за справедливост, свързани с относителния просперитет на съответната държава членка или регион.

(3) Като алтернатива на прилагането на методите по ал. 2 максималният процент на съфинансиране може да бъде намален в момента на приемане на програма за даден приоритет или мярка, съгласно която за всички операции, подкрепени по този приоритет или мярка, може да се прилага единна ставка в съответствие с ал. 2, т. 1; намалението е не по-малко от сумата, получена, като се умножи максималният процент на съфинансиране от Европейския съюз, приложим съгласно правилата за отделните фондове, по съответния фиксиран процент, посочен в ал. 2, т. 1; при прилагането на този метод се смята, че всички нетни приходи, генерирани при изпълнението и след приключването на операцията, са взети предвид чрез прилагането на намаления процент за съфинансиране и следователно те не се приспадат впоследствие от допустимите разходи за операциите.

(4) Когато обективно не е възможно да се определят предварително приходите въз основа на някой от методите по ал. 2 и 3, нетните приходи, генерирани в рамките на три години от приключването на операция или до крайния срок за представяне на документи за приключването на програма, определен в правилата за отделните фондове, в зависимост от това коя дата е по-ранна, се приспадат от декларираните пред Комисията разходи и се възстановяват от бенефициента по надлежния ред.

(5) В случаите на операции по чл. 16, ал. 2, т. 2, както и при операции по чл. 16, ал. 2, т. 1, за които е приложен методът по ал. 2, т. 2, нетните приходи, генерирани при изпълнението на операцията от източници на приходи, които не са отчетени при определянето на потенциалните нетни приходи от тази операция, се приспадат от допустимите разходи за операцията най-късно при окончателното искане за плащане, подадено от бенефициента.

**Чл. 18.** (1) Нетни приходи, генерирани по дадена операция по чл. 16, ал. 2, т. 1, не се приспадат от сумата на допустимите разходи за тази операция в случаите на:

1. операции или части от операции, подкрепяни единствено от ЕСФ;

2. операции, за които общият размер на допустимите разходи преди прилагането на чл. 16, ал. 3 и чл. 17 не надвишава левовата равностойност на 1 000 000 евро;

3. възстановима помощ – предмет на задължение за цялостно възстановяване, и награди;

4. техническа помощ;

5. подкрепа за или от финансови инструменти;

6. операции, за които финансовата подкрепа е под формата на еднократни суми или за покриване на единични разходи съгласно стандартна таблица;

7. операции, изпълнявани в рамките на съвместен план за действие;

8. операции, за които подкрепата в рамките на програмата представлява помощ "de minimis"; съвместима държавна помощ за МСП, когато се прилага интензитет на помощта или ограничение на размера на помощта във връзка с държавната помощ; съвместима държавна помощ, когато е била извършена индивидуална проверка на нуждите от финансиране в съответствие с приложимите правила за държавната помощ.

(2) Нетни приходи, генерирани по дадена операция по чл. 16, ал. 2, т. 2, не се приспадат от сумата на допустимите разходи за тази операция в случаите на:

1. техническа помощ;

2. финансови инструменти;

3. възстановима помощ – предмет на задължение за цялостно възстановяване;

4. награди;

5. операции – предмет на правилата за държавна помощ;

6. операции, за които обществената подкрепа е под формата на еднократни суми или стандартни таблици с разходи за единица продукт, при условие че нетните приходи са били взети предвид предварително;

7. операции, изпълнявани съгласно съвместен план за действие, при условие че нетните приходи са били взети предвид предварително;

8. операции, за които общият допустим разход не превишава левовата равностойност на 50 000 евро.

(3) Всяко плащане, получено от бенефициента, произтичащо от договорна санкция в резултат на нарушение на договор между бенефициента и трета страна или страни или извършено в резултат на оттеглянето на оферта от трета страна, избрана по правилата за възлагане на обществени поръчки, не се смята за приход и не се приспада от допустимите разходи за операцията.

**Чл. 19.** (1) Допустими разходи, извършени във връзка с лизингови операции, са единствено лизинговите вноски при спазване на следните изисквания:

1. лизинговите вноски са дължими и платени до изтичане на срока за изпълнение на операцията, финансирана по оперативната програма;

2. разходът за лизинговите вноски, както и придобиването на актив посредством лизингов договор се доказва с фактура или със счетоводен документ с еквивалентна доказателствена стойност;

3. максималната допустима цена е по-ниска от пазарната цена за закупуване на актива.

(2) Финансовата подкрепа може да бъде отпусната чрез лизингодателя посредством договор между него и управляващия орган и в този случай разходите за лизинг са допустими при спазване на следните условия:

1. лизингодателят е пряк получател на подкрепата, която се използва за намаляване на лизинговите плащания, извършвани от лизингополучателя, по отношение на активи – предмет на лизинговия договор;

2. лизинговият договор, за който се отпуска финансова подкрепа, следва да включва опция за покупка или клауза за минимален лизингов период, равен на полезния живот на актива, за който се отнася договорът;

3. когато лизингов договор се прекрати преди изтичането на минималния лизингов период без предварително одобрение от Управляващия орган, лизингодателят се задължава да върне тази част от финансовата подкрепа, която отговаря на оставащия лизингов период;

4. финансовата подкрепа, отпусната на лизингодателя, следва да се използва изцяло в полза на лизингополучателя посредством намаляване на лизинговите вноски за периода на лизинга;

5. лизингодателят трябва да докаже, че цялата полза от финансовата подкрепа се прехвърля на лизингополучателя чрез разбивка на лизинговите плащания или по алтернативен метод, доказващ това;

6. разходите, свързани с лизинговия договор (такси, данъци, цена на оскъпяване, лихви, рефинансирани разходи, разходи за застраховка и други), различни от разходите за лизингови вноски, произтичащи от лизинговата операция, както и другите условия на лизинговия договор трябва да бъдат еквивалентни на такива, приложими за договори, за които не се получава финансова подкрепа.

(3) Финансовата подкрепа може да бъде отпусната на лизингополучателя. В този случай са допустими

разходите за лизинг при спазване на следните условия:

1. пряк получател на финансирането от оперативната програма е лизингополучателят;
2. при лизингови договори, които включват опция за покупка или предвиждат минимален лизингов период, равен на полезния срок на наетия актив, максималната сума, допустима за съфинансиране от оперативната програма, не може да надвишава пазарната стойност на наетия актив;
3. по отношение на лизинговите договори финансовата подкрепа от оперативната програма се плаща на лизингополучателя на един или повече траншове съобразно реално платените лизингови вноски с изключение на случаите на авансово плащане; когато срокът на лизинговия договор изтича след крайната дата за получаване на финансова подкрепа от оперативната програма, допустими са само разходи, свързани с лизинговия наем, дължими и платени от лизингополучателя до тази дата;
4. в случаите на лизингови договори, които не съдържат опция за закупуване и чиято продължителност е по-малка от полезния срок на наетия актив, допустими за съфинансиране са само лизингови вноски в рамките на периода за изпълнение на операцията, при условие че лизингополучателят докаже, че лизингът е бил най-ефективният метод за придобиване правото на ползване на актива; ако при използване на алтернативен метод (например наемане на оборудването) разходите биха били по-ниски, разликата ще бъде приспадната от допустимите разходи;
5. в случаите на регионална държавна помощ разходите, свързани с придобиване на активи чрез лизинг, различни от земя и сгради, ще са допустими само ако лизингът е финансов и включва задължение за покупка на активите при изтичане на лизинговия период; при лизинг на земя и сгради лизинговият период трябва да не е по-малък от 5 години след датата на приключване на инвестиционния проект или да не е по-малък от 3 години, в случай че лизингополучателят е малко или средно предприятие;
6. лизингови вноски, платени от лизингополучателя при лизинг с опция за продажба и незабавно наемане обратно на актива, могат да бъдат допустим разход при спазване условията на ал. 1, 2 и 3; в този случай разходите за придобиване на актива не са допустими за съфинансиране от оперативната програма.

**Чл. 20.** (1) Разходите за закупуване на земя и/или придобиване на ограничени вещни права са допустими при спазване на следните условия:

1. към датата на покупката земята няма вещни и облигационни тежести, които да ограничават свободното ѝ използване за целите на операцията, което се удостоверява с официални документи, издадени от компетентните държавни органи;
2. продавачът не е закупил земята с публична безвъзмездна помощ дори и частично в периода за последните 10 години преди подаване на проектното предложение;
3. да има пряка връзка между покупката на земята и/или придобиването на ограничени вещни права и целта на проекта, която трябва да е отразена в договора или в заповедта за предоставяне на финансова подкрепа;

4. да има издаден документ от сертифициран оценител или от съответно упълномощен служебен орган, удостоверяващ, че цената на придобиване не надвишава пазарната стойност.

(2) Разходите за покупка на застроен недвижим имот са допустими, ако за недвижимия имот са изпълнени следните условия:

1. налице е оценка от независим сертифициран оценител или от съответно упълномощен служебен орган, удостоверяващ, че сградата е построена в съответствие с националното законодателство, или са описани частите, които не са в съответствие и които ще бъдат приведени в съответствие по време на изпълнението на операцията; оценката трябва да удостовери, че цената на придобиване на недвижимия имот не надвишава пазарната стойност;

2. към датата на покупката недвижимият имот няма вещни и облигационни тежести, които да ограничават свободното му използване за целите на операцията, което се удостоверява с официални документи, издадени от компетентните държавни органи;

3. продавачът не е закупил имота (сградата и/или земята) с публична безвъзмездна помощ, дори и частично, в периода за последните 10 години преди подаване на проектното предложение.

(3) Закупуването на незастроени и застроени земи е допустимо на стойност до 10 на сто от общите допустими разходи за съответната операция. За изоставени земи и за такива, използвани преди това за промишлени цели, които включват сгради, това ограничение се увеличава на 15 на сто. При изключителни и добре обосновани случаи може да се разреши по-висок процент от горепосочените проценти за операции, свързани с опазване на околната среда.

**Чл. 21.** Допустими за финансиране са следните разходи, при условие че са пряко свързани с финансираните операции или дейности и са необходими за тяхната подготовка и осъществяване:

1. разходи за застраховки на придобитите в резултат на дейността дълготрайни материални активи, ако те са свързани с изискванията, наложени от съответния управляващ орган;

2. разходи за юридически консултации и нотариални услуги;

3. разходи за технически и финансови експертизи;

4. разходи за счетоводство.

**Чл. 22.** Разходите за приключване на оперативните програми, съфинансирани по Структурните фондове, Кохезионния фонд и Европейския фонд за рибарство, за финансовата рамка 2007 – 2013 г. и за подготовка на оперативните програми, съфинансирани от ЕФРР, ЕСФ и КФ на Европейския съюз и от Програмата за морско дело и рибарство, съфинансирана от Европейския фонд за морско дело и рибарство, за програмен период 2014

– 2020 г. и за подготовка на програмен период 2021 – 2027 г. са допустими за финансиране с техническа помощ.

**Чл. 23.** Европейският фонд за регионално развитие и ЕСФ могат да финансират, като се допълват и при спазване на граница от 10 на сто от финансирането на Европейския съюз за всяка приоритетна ос на една оперативна програма, част от операция, разходите по която са допустими за подкрепа от другия фонд въз основа на правилата за допустимост, прилагани за този фонд, при условие че такива разходи са необходими за удовлетворителното изпълнение на операцията и са пряко свързани с нея.

**Чл. 24.** Европейският фонд за регионално развитие предоставя подкрепа за следните дейности с цел принос към инвестиционните приоритети, посочени в чл. 5 на Регламент (ЕС) № 1301/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. относно Европейския фонд за регионално развитие и специални разпоредби по отношение на целта "Инвестиции за растеж и работни места", и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1080/2006 (ОВ, L 347 от 20.12.2013 г.), наричан по-нататък "Регламент (ЕС) № 1301/2013":

1. производствени инвестиции, които допринасят за създаването и запазването на устойчиви работни места, чрез преки помощи за инвестиции в малки и средни предприятия;
2. производствени инвестиции, независимо от мащаба на съответното предприятие, които допринасят за постигането на инвестиционните приоритети, посочени в чл. 5, т. 1 и 4 на Регламент (ЕС) 1301/2013, и когато тези инвестиции включват сътрудничество между големи предприятия и малки и средни предприятия – инвестиционните приоритети, посочени в чл. 5, т. 2 на Регламент (ЕС) 1301/2013;
3. инвестиции в инфраструктура, която предоставя основни услуги на гражданите в областта на енергетиката, околната среда, транспорта и информационните и комуникационните технологии;
4. инвестиции в социална, здравна, научноизследователска, иновационна, стопанска и образователна инфраструктура;
5. инвестиции за развиване на вътрешния потенциал посредством инвестиции в дълготрайни материални активи за оборудване и дребномащабна инфраструктура, включително маломасщабна инфраструктура за културен и устойчив туризъм, обслужващи дейности за предприятията, подкрепа за научни организации и инвестиции в технологии и приложни изследвания в предприятията;
6. изграждане на мрежи, сътрудничество и обмяна на опит между компетентните регионални, местни, градски и други публични органи, икономическите и социалните партньори и съответните организации, представляващи гражданското общество, посочени в чл. 5, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1303/2013, проучвания, подготвителни действия и изграждане на капацитет.

**Чл. 25.** Кохезионният фонд подкрепя:

1. инвестиране в областта на околната среда, включително в области, свързани с устойчивото развитие и енергетиката, които предполагат ползи за околната среда;



2. TEN-T в съответствие с насоките, приети с Регламент (ЕС) № 1315/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. относно Кохезионния фонд и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1084/2006 (ОВ, L 347 от 20.12.2013 г.);

3. техническа помощ.

**Чл. 26.** (1) Европейският социален фонд предоставя подкрепа за допустими разходи, които, както е посочено в чл. 120, параграф 2, буква "б" от Регламент (ЕС) № 1303/2013, могат да включват финансови средства, постъпили от работодатели и работници.

(2) Допустими за съфинансиране от ЕСФ са разходите за оборудване и обзавеждане.

(3) Приносът в натура под формата на надбавки или заплати, изплатени от трета страна в полза на участниците в дадена операция, може да бъде допустим за участие от страна на ЕСФ, при положение че приносът в натура е извършен в съответствие с националните правила, включително счетоводните правила, и не надхвърля размера на разходите, поети от третата страна.

(4) Европейският социален фонд може да подкрепя действия и политики, попадащи в неговия обхват, чрез финансови инструменти, включително чрез микрокредити и гаранционни фондове.

**Чл. 27.** (1) Не са допустими за съфинансиране от ЕФРР, ЕСФ, КФ и ЕФМДР на Европейския съюз:

1. разходи, финансирани по друга операция, програма или каквато и да е друга финансова схема, произлизаща от националния бюджет, от бюджета на Общността или от друга донорска програма;

2. глоби, финансови санкции и разходи за разрешаване на спорове;

3. комисионите и загубите от курсови разлики при обмяна на чужда валута;

4. данък върху добавената стойност, освен когато не е възстановим;

5. закупуване на дълготрайни материални активи – втора употреба;

6. разходите за гаранции, осигурени от банка или от друга финансова институция, с изключение на разходите по финансови инструменти.

(2) Не са допустими за съфинансиране от ЕФРР, ЕСФ, КФ и ЕФМДР на Европейския съюз при безвъзмездна финансова помощ и възстановима помощ следните разходи:

1. лихви по дългове, с изключение на свързани с безвъзмездна финансова помощ, предоставени под формата на лихвени субсидии или субсидии за гаранционни такси;

2. субсидиране на лихва по одобрени схеми за държавни помощи и разноските за финансови трансакции.

(3) Не са допустими за съфинансиране от Европейския фонд за регионално развитие и от Кохезионния фонд на Европейския съюз следните разходи за:

1. извеждането от експлоатация или строежът на атомни електроцентрали;

2. инвестиции за постигане намаляване на емисиите на парникови газове от дейности, изброени в приложение I към Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 октомври 2003 г. за установяване на схема за търговия с квоти за емисии на парникови газове в рамките на Общността и за изменение на Директива 96/61/ЕО на Съвета (ОВ, L 275, 25.10.2003 г., стр. 32);

3. производството, обработката и продажбата на тютюн и тютюневи изделия;

4. предприятия в затруднение, така както са определени в правилата на Европейския съюз за държавните помощи;

5. инвестиции в летищна инфраструктура, освен ако са свързани с опазването на околната среда или са придружени от инвестиции, необходими за смекчаване или за намаляване на отрицателното ѝ въздействие върху околната среда.

(4) Разходи за жилищно строителство са недопустими за съфинансиране по КФ на Европейския съюз, освен ако не са свързани с насърчаването на енергийната ефективност или използването на възобновяеми източници на енергия.

(5) Разходите по закупуване на инфраструктура, земя и недвижимо имущество също не са допустими за участие от страна на ЕСФ.

**Чл. 28.** (1) Не са допустими за финансиране по оперативните програми разходите по договори, сключени между избраните за изпълнители и подизпълнители, други физически или юридически лица, чиито ресурси се използват за изпълнение на дейностите по тези договори, включително по договори с посредници и консултанти, когато:

1. договорите увеличават разходите за изпълнение на дейността, без да създават добавена стойност;

2. плащането е определено като процент от общия разход по дейността/договора, освен ако бенефициентът може да докаже, че плащането се отнася за действително извършена дейност.

(2) Всички подизпълнители или други физически или юридически лица, чиито ресурси се използват за изпълнение на дейностите по договори, финансирани по оперативните програми, включително посредници и консултанти, са длъжни да представят на одитните и контролните органи цялата необходима информация, отнасяща се до възложените им дейности.

## **Глава втора**

### **ДЕТАЙЛНИ ПРАВИЛА ЗА ДОПУСТИМОСТ**

#### **Раздел I**

##### **Оперативна програма "Региони в растеж"**

**Чл. 29.** (1) Допустими са следните разходи във връзка с предоставяне на подкрепа чрез финансови инструменти:

1. инвестиции в дейности за устойчиво градско развитие, включени в интегрирани планове за градско развитие, както и дейности за енергийна ефективност и развитие на туризма;
2. разходи за управление, които са определени в споразуменията между Управляващия орган и финансовите инструменти.

(2) Разходите за създаването и/или предоставянето на финансов принос на финансовите инструменти по ал. 1 се считат за допустими, ако са извършени въз основа и при спазване на условията на подписаните споразумения с Управляващия орган.

**Чл. 30.** Допустими разходи са разходите за оценка на кредитоспособност, оценка на риска, оценка на обезпечения, вписване на обезпечения, реализация на обезпечения, застраховки, специализиран софтуер и други разходи, пряко свързани с изпълнението директно от страна на Управляващия орган на задачи по предоставяне на подкрепа чрез финансови инструменти, състоящи се само от заеми или гаранции.

#### **Раздел II**

##### **Оперативна програма "Транспорт и транспортна инфраструктура"**

**Чл. 31.** Допустими са разходи за закупуване на дълготрайни материални активи, в т.ч. транспортни средства, при следните условия:

1. закупените активи са необходими за изпълнението и/или управлението на операцията и не са постоянно инсталирани на мястото на изпълнение;

2. след приключването на операцията активите са без остатъчна стойност при прилагане на правилата за изчисляване на амортизации съгласно Закона за корпоративното подоходно облагане.

**Чл. 32.** Разходите за закупуване на земя и/или придобиване на ограничени вещни права и/или на застроени недвижими имоти са допустими, в случай че земята става собственост на държавата или на лице, на което са възложени публични функции.

**Чл. 33.** (1) Разходите, свързани с подготовката на проекти, които са част от списъка на проектите по Оперативна програма "Транспорт и транспортна инфраструктура", са за сметка на бюджета на съответната приоритетна ос.

(2) Разходи, свързани с подготовката на проекти по Оперативна програма "Транспорт и транспортна инфраструктура", които не са част от списъка на проектите по програмата, са допустими за финансиране в рамките на приоритетна ос "Техническа помощ".

## **Раздел III**

### **Оперативна програма "Околна среда"**

**Чл. 34.** (1) В допълнение към изискванията за допустимост по чл. 20 покупката на незастроена земя се счита за допустим разход при следните условия:

1. земята не е за земеделски цели, като това условие не се отнася за операции, финансирани по приоритетна ос "НАТУРА 2000 и биоразнообразие";

2. след приключването на операцията земята не остава за ползване от горския фонд или за земеделски цели, като това условие не се отнася за проекти по приоритетна ос "НАТУРА 2000 и биоразнообразие";

3. земята е придобита от държавата или от лице, на което са възложени публични функции;

4. земята е придобита от бенефициента след началната дата на допустимост на разходите за операцията.

(2) В допълнение към изискванията за допустимост по чл. 20 разходите, свързани с покупката на недвижим имот заедно с прилежащите към него сгради, се считат за допустими при следните условия:

1. изградените върху имота сгради трябва да се използват единствено за целите на операцията и в рамките на определения период за допустимост;

2. стойността на недвижимия имот заедно с прилежащите към него сгради не може да е в размер, по-голям от 10 на сто от общите допустими разходи по съответната операция;

3. недвижимият имот е придобит от държавата или от лице, на което са възложени публични функции;

4. имотът е придобит от бенефициента след началната дата на допустимост на разходите за операцията.

(3) Закупуването на земя или на недвижим имот заедно с прилежащите към него сгради на стойност, надвишаваща определените съответно в ал. 2, т. 2, може да се счита за допустим разход за операции, финансирани по приоритетна ос "НАТУРА 2000 и биоразнообразие", свързани с опазване и възстановяване на природата и биологичното разнообразие, при изключителни и добре обосновани случаи и при условие че това е необходимо за изпълнението на операцията. В тези случаи необходимостта от закупуване на земята или на недвижим имот заедно с прилежащите към него сгради следва да бъде обоснована в документите към проектното предложение.

(4) За допустим разход във връзка с покупката на незастроена земя и/или на недвижим имот заедно с прилежащите към него сгради се считат и таксите, съпътстващи покупката на земята, като нотариални такси и други, разходите за експертна оценка и юридическите консултации.

**Чл. 35.** Допустими за финансиране са разходите, свързани с правото на достъп до мястото на изпълнение на операцията, ако то представлява неразделна част от изпълнението на операцията.

**Чл. 36.** (1) Допустими за финансиране са разходи за покупка и изграждане, доставка и монтаж на специализирани машини, съоръжения и оборудване, стопански инвентар, биологични видове, които са пряко свързани с изпълнението на дейностите по операцията, при условията, посочени в насоките за кандидатстване по съответната процедура за подбор или процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

(2) Разходи за наем на съоръжения и оборудване, които трябва да се инсталират за постоянно ползване на мястото на изпълнение на операцията, се считат за оперативни разходи и не са допустими за финансиране.

(3) Допустими за финансиране са разходи за наем на съоръжения и оборудване до изтичане на срока на договора или на заповедта за предоставяне на финансовата подкрепа, в случай че са пряко свързани с изпълнението на операцията.

(4) Допустими за финансиране са разходи за закупуване на дълготрайно оборудване, предназначено за административни цели, в случай че са пряко свързани с изпълнението на операцията и след нейното приключване закупеният актив ще бъде без остатъчна стойност при прилагане на правилата за изчисляване на амортизации съгласно Закона за корпоративното подоходно облагане. Ако след приключването на операцията закупеният актив има остатъчна стойност, тази стойност е недопустим разход по ОПОС.

**Чл. 37.** Не са допустими за финансиране разходи за експлоатация и поддръжка, свързани с операциите, с изключение на:

1. разходи за обучение на персонала, ангажиран в експлоатацията на обекта и тестването на специализираното оборудване и на съоръжения и работа с него в рамките на необходимия за това период от време;

2. разходи за обучение на персонала във връзка с прилагането на резултата от изпълнението на специфични дейности по операцията.

**Чл. 38.** Допустими за финансиране са разходи за счетоводство и за застраховки на придобитите в резултат на операцията активи, ако са свързани с изискванията, наложени от Управляващия орган.

**Чл. 39.** (1) За допустими се считат следните разходи, извършени във връзка с подготовката, организацията и управлението на операцията, и по оперативната програма:

1. разходи за услуги, извършени от архитекти, инженери, икономисти и други специалисти, пряко свързани с подготовката, оценката на съответствието и/или изпълнението на операцията;

2. разходи за строителен надзор;

3. разходи за авторски надзор;

4. разходи за инвеститорски контрол;

5. разходи за подготовка на прединвестиционни проучвания, предпроектни проучвания и други аналитични документи, свързани с подготовката и/или изпълнението на операцията;

6. разходи за проектиране;

7. разходи за експертни анализи и изследвания, хидроложки и геоложки проучвания;

8. разходи за изготвяне на оценка на въздействието върху околната среда, екологична оценка, оценка на съвместимостта и за издаване на разрешителни;

9. разходи за осигуряване публичност на операцията;

10. разходи за подготовка на документации за възлагане на обществени поръчки или за избор на изпълнител, когато бенефициентът не е възложител по смисъла на Закона за обществените поръчки;

11. разходи за подготовка на технически планове и друга техническа документация, различна от тази по т. 1 – 10;

12. разходи за управление на операцията.

(2) При инфраструктурни операции разходите, свързани с подготовка, организация и управление на операциите, не могат да надвишават 10 на сто от общите допустими разходи по операциите.

(3) За всички останали операции разходите, свързани с организация и управление, не могат да надвишават 10 на сто от общите допустими разходи по операциите.

(4) Когато някои от изброените в ал. 1, т. 1 – 11 разходи представлява основна дейност по конкретна операция, посоченият лимит от 10 на сто не се прилага.

## **Раздел IV**

### **Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси"**

**Чл. 40.** (1) Допустими за финансиране по оперативната програма са освен описаните в чл. 26 и всички преки разходи, свързани с изпълнението на дейностите по сключени договори, обобщени в следните групи:

1. разходи за трудови и други възнаграждения, стипендии и други доходи на физически лица за дейности, пряко свързани с изпълнението на договора за финансиране, включително осигурителните вноски, начислени за сметка на осигурителя върху договореното възнаграждение съгласно националното законодателство;

2. разходи за командировки (пътни, дневни и квартирни); стойността им се определя съгласно Наредбата за командировките в страната и Наредбата за служебните командировки и специализации в чужбина или съгласно съответните нормативни актове на друга държава – членка на Европейския съюз, в случаите, когато не е приложимо българското законодателство;

3. разходи за материали и консумативи, необходими за изпълнението на дейностите по договора за финансиране.

(2) За финансиране по оперативната програма са допустими разходите за стипендии и други доходи, изплатени от трети страни в полза на участниците в дадена дейност.

(3) За целите на оперативната програма са допустими и разходи, свързани с участието на хора с увреждания, за специализирани транспортни средства, за лични асистенти, за жестомимични преводачи и др., при условие че отговарят на общите изисквания за допустимост.

**Чл. 41.** Не са допустими за финансиране разходи за консултантски услуги, свързани с подготовката и/или попълването на документите за кандидатстване за финансова подкрепа.

## **Раздел V**

### **Оперативна програма "Наука и образование за интелигентен растеж"**

**Чл. 42.** Не са допустими за финансиране разходи за консултантски услуги, свързани с подготовката и/или попълването на документите за кандидатстване за финансова подкрепа, с изключение на операциите, финансирани по Приоритетна ос 1 "Научни изследвания и технологично развитие".

## **Раздел VI**

### **Оперативна програма "Иновации и конкурентоспособност"**

**Чл. 43.** Допустими за финансиране по линия на техническа помощ са и разходи за изграждане на административния капацитет на служителите, като: обучения, обмяна на опит и добри практики, мотивация, награди.

## **Раздел VII**

### **Програма за морско дело и рибарство 2014 – 2020 г.**

**Чл. 44.** Допустими за финансиране са разходи, извършени преди подаването на заявление за финансиране по програмата от страна на бенефициента до управляващия орган, за:

1. закупуване на ноу-хау, патентни права и лицензи, необходими за изготвяне и/или изпълнение на проекта;
2. разходи за подготовка и изпълнение на проекта, инженерни проучвания, оценки, анализи и изготвяне на технически и/или технологичен проект; технологичният проект следва да е изготвен от специалист с образование, съответстващо на спецификата на технологията; разходи за независим строителен надзор, авторски надзор и инвеститорски контрол;
3. закупуване на земя, която има пряка връзка с изпълнението на проекта и е в размер до 10 на сто от общите допустими разходи по проекта.

**Чл. 45.** В допълнение към чл. 27, ал. 1 и 2, не са допустими по линия на ЕФМДР следните операции:

1. операции, които водят до повишаване на риболовния капацитет на кораба или са за оборудване, което повишава способността му да намира риба;
2. строителство на нови риболовни кораби или внос на риболовни кораби;
3. временно или окончателно преустановяване на риболовни дейности освен в случаите, предвидени в чл. 33 и 34 от проекта на Регламент относно ЕФМДР;



4. проучвателен риболов;

5. прехвърляне на собствеността върху предприятие;

6. пряко зарибяване, освен когато такова е изрично предвидено като мярка за опазване в правен акт на Европейския съюз, или в случай на експериментално зарибяване.

## **ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА**

### **§ 1. По смисъла на постановлението:**

1. "Възстановим данък върху добавената стойност" е сумата на платения данък върху добавената стойност, която регистрираното по реда на Закона за данък върху добавената стойност лице има право да приспадне от задълженията си по Закона за данък върху добавената стойност, включително когато, като е имало това право, не го е упражнило по реда на закона.

2. "Възстановима помощ" е финансова подкрепа, предоставяна под формата на възмездна помощ или кредитна линия, управлявана от управляващия орган чрез междинни звена, които са финансови институции.

3. "Награда" са финансови средства, отпуснати като възнаграждение вследствие на конкурс.

4. "Непредвидени разходи за строителни и монтажни работи" са разходите, свързани с увеличаване на заложените количества строителни и монтажни работи и/или добавяне на нови количества или видове строителни и монтажни работи, които към момента на разработване и одобряване на технически или работен инвестиционен проект обективно не са могли да бъдат предвидени, но при изпълнение на дейностите са обективно необходими за реализация на инвестиционния проект и за въвеждането му в експлоатация.

5. "Непреки разходи" са разходите, които са косвено съотносими към дейностите по съответната операция и участват с част от общата стойност на разхода, определена на постоянна ставка в случаите, в които не е възможно точното определяне на частта на разходите, съотносима към съответните дейности по операцията.

6. "Нетен приход" са паричните потоци, заплащани директно от потребителите за стоки и услуги, предоставени с операцията, като такси, заплащани директно от потребителите за използването на инфраструктура, продажбата или отдаването под наем на земя или сгради, или плащанията за услуги минус всички оперативни разходи и разходи за подмяна на недълготрайно оборудване за съответния период.

7. "Обичайна счетоводна практика" е счетоводната политика и практика, следвана от бенефициента при осчетоводяване на неговата обичайна дейност в съответствие на приложимото национално счетоводно законодателство и стандарти.

8. "Пазарна стойност" е цената по смисъла на § 1, т. 8 от допълнителните разпоредби на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс, определена чрез методите за определяне на пазарни цени по смисъла на § 1, т. 10 от допълнителните разпоредби на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

9. "Преки разходи" са разходите, които са директно съотнесими към дейностите по съответната операция и са извършени изцяло само за нейното изпълнение.

10. "Разходи за възнаграждения" са разходите за заплати по трудово или служебно правоотношение или по сключен договор за услуга извън установеното работно време, включително разходите за социални и здравни осигуровки, дължими от работодателя.

11. "Разходи за организация и управление" са непреки разходи, свързани с възнагражденията на персонала по администриране на операцията – ръководител на проект, технически сътрудник, счетоводител и друг експертен или технически персонал, както и административните разходи, свързани с управлението на операцията (режийни разходи, консумативи и материали, наем, разходи за командировки).

## **ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ**

**§ 2.** В срок 3 месеца от приемането на постановлението министърът на финансите издава указание за третирането на данък върху добавената стойност по оперативните програми.

**§ 3.** (В сила от 7.05.2014 г. - ДВ, бр. 52 от 2014 г.) В Постановление № 5 на Министерския съвет от 2012 г. за разработване на стратегическите и програмните документи на Република България за управление на средствата от фондовете по Общата стратегическа рамка на Европейския съюз за програмния период 2014 – 2020 г. (обн., ДВ, бр. 7 от 2012 г.; изм., бр. 62 и 65 от 2013 г. и бр. 10 от 2014 г.) в чл. 8 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 3 думите "и програмите" се заличават.

2. Създава се нова ал. 4:

"(4) Всеки ръководител на ведомство, отговорен за разработването на съответната програма, а за програмата, съфинансирана от Европейския фонд за морско дело и рибарство – министърът на земеделието и храните, внася проектите на съответната програма за одобрение от Министерския съвет."

**§ 4.** Постановлението се приема на основание чл. 7а от Закона за нормативните актове във връзка с чл. 65, параграф 1 от Регламент (ЕС) 1303/2013.

**§ 5.** (Изм. – ДВ, бр. 76 от 2014 г., в сила от 12.09.2014 г., изм. и доп., **бр. 101 от 2014 г.**, в сила от 9.12.2014 г.) Изпълнението на постановлението се възлага на заместник министър-председателя по европейските фондове и икономическата политика, на министъра на финансите, на министъра на икономиката, на заместник министър-председателя по демографската и социалната политика и министър на труда и социалната политика, на министъра на регионалното развитие и благоустройството, на министъра на транспорта, информационните

технологии и съобщенията, на министъра на образованието и науката, на министъра на околната среда и водите и на министъра на земеделието и храните.

§ 6. (Доп. – ДВ, бр. 52 от 2014 г., в сила от 24.06.2014 г.) Постановлението влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на § 3, който влиза в сила от 7 май 2014 г.

---

ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 377 на Министерския съвет от 2 декември 2014 г.  
за изменение и допълнение на нормативни актове на Министерския съвет  
(ДВ, бр. 101 от 2014 г., в сила от 9.12.2014 г.)

.....

§ 15. В Постановление № 119 на Министерския съвет от 2014 г. за приемане на национални правила за допустимост на разходите по оперативните програми, съфинансирани от Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд на Европейския съюз и от Европейския фонд за морско дело и рибарство, за финансовата рамка 2014 – 2020 г. (обн., ДВ, бр. 44 от 2014 г.; изм. и доп., бр. 52 и 76 от 2014 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. Навсякъде думите "заместник министър-председателя по управление на средствата от Европейския съюз" се заменят със "заместник министър-председателя по европейските фондове и икономическата политика".

.....